

GMH Nieuwsbrief 2022, nr. 7 - juli 2022

Rapportage GMH Transparantieregister Zorg 2021

15 juli 2022

De Stichting Gedragscode Medische hulpmiddelen (GMH) houdt toezicht op de naleving van de GMH code. Onderdeel van de GMH code is de verplichting om bepaalde financiële relaties tussen leveranciers en zorgprofessionals te melden in het Transparantieregister Zorg. De GMH heeft dit jaar – net als voorgaande jaren – een steekproef genomen uit de relaties die over het betreffende jaar aan het Transparantieregister Zorg zijn gerapporteerd. Er is informatie over 20 financiële relaties opgevraagd, waarvan er acht nader zijn geanalyseerd. In deze Nieuwsbrief treft u de bevindingen van de GMH aan.

De conclusie van deze analyse is dat de relaties inhoudelijk in overeenstemming zijn met de eisen die in de GMH Code aan gastvrijheid, dienstverlening en sponsoring worden gesteld. De opgevraagde overeenkomsten regelen de belangrijkste aspecten van de relatie meestal grondig en uitgebreid. Voor zover er verbeterpunten gesignaleerd zijn, hebben deze voornamelijk betrekking op het vastleggen van alle afspraken in één schriftelijk document en het iets meer op maat toesnijden van in internationale verband opgestelde overeenkomsten naar voorwaarden die specifiek in de Nederlandse situatie van toepassing zijn (interne toestemming, verwijzing naar TRZ).

Als algemeen aandachtspunt blijft de GMH meegeven dat partijen bij een financiële relatie moeten zorgen voor een gedetailleerde en gespecificeerde omschrijving van de financiële relatie en de onderbouwing daarvan in de overeenkomst. Ook moet er meer aandacht zijn voor verantwoording van de diensten of de besteding van sponsorgelden achteraf en voor afspraken over de consequenties als blijkt dat de uitvoering van de overeenkomst niet volledig aansluit bij de overeenkomst.

De GMH roept partijen verder op overeenkomsten zoveel mogelijk afzonderlijk te melden bij het Transparantieregister Zorg (in plaats van cumulatief). Dit sluit beter aan bij de werkelijk gemaakte afspraken en draagt daardoor meer bij aan de beoogde transparantie.

Introductie

Op grond van de GMH Code moeten bepaalde overeenkomsten worden openbaar gemaakt in het Transparantieregister Zorg. Over 2021 moesten – naast dienstverlening en sponsoring van projecten – voor het eerst ook de sponsoring van bijeenkomsten en het voor rekening nemen van de kosten van gastvrijheid door leveranciers van medische hulpmiddelen worden gemeld. Het totale bedrag aan financiële relaties tussen leveranciers van medische hulpmiddelen en zorgprofessionals/zorginstellingen dat over het jaar 2021 is gemeld bedraagt € 28 miljoen. De stijging t.o.v. 2020 (30%) wordt in belangrijke mate veroorzaakt door deze uitbreiding van meldplicht.

Om tot een evenwichtige steekproef te komen heeft de GMH de volgende selectiecriteria vastgesteld, waarbij is gestreefd naar diversiteit in relatietype, contractspartijen en bedragen. Uit de relaties binnen een bepaald relatietype die voldeden aan de selectiecriteria is een 20 tal relaties geselecteerd. De betrokken leveranciers hebben het verzoek gekregen om de onderliggende overeenkomsten en stukken op te sturen en een nadere toelichting te geven. Alle leveranciers hebben volledig meegewerkt. Van de 20 relaties zijn er acht geselecteerd voor verdere analyse.

Bij het publiceren van gegevens over de betrokken relaties is de vertrouwelijkheid in acht genomen. Vanuit privacy oogpunt zijn de namen van betrokken natuurlijke en rechtspersonen weggelaten en is rekening gehouden met mogelijke commerciële gevoeligheid van de informatie. Daarom zijn de bedragen die in het Transparantieregister staan niet exact weergegeven maar is [tussen haken] de bandbreedte aangegeven. Specifieke achtergrondinformatie is veralgemeniseerd.

A. Gastvrijheid bij bijeenkomsten

Het is onder voorwaarden toegestaan dat leveranciers een financiële bijdrage leveren bijeenkomsten voor zorgprofessionals (art. 8-12 GMH Code). Deze voorwaarden hebben betrekking op:

- a. het programma (moet qua opbouw evenwichtig en redelijk zijn en mag geen recreatieve en sociale activiteiten bevatten die geen verband houden met de bijeenkomst);
- b. de locatie (moet qua ligging en faciliteiten gerechtvaardigd zijn),
- c. de kosten (moeten redelijk zijn).

De GMH kent vier soorten bijeenkomsten. De eisen voor het programma en de locatie verschillen per soort bijeenkomst. Ook is per soort bijeenkomst uitgewerkt welke kosten voor gastvrijheid als redelijk worden beschouwd.

Voor door onafhankelijke derden georganiseerde bijeenkomsten geldt dat een leverancier kosten voor deelname voor een *individuele zorgprofessional* voor zijn rekening mag nemen, mits het daarbij gaat om inschrijvingskosten, redelijk geprijsde maaltijden, noodzakelijke redelijk geprijsde overnachtingen en redelijke reiskosten. Hierbij gelden maximumbedragen. Een leverancier mag per zorgprofessional niet meer bijdragen dan € 500 per bijeenkomst tot een maximum van € 1.500 per jaar. Een hoger bedrag is toegestaan op voorwaarde dat de zorgprofessional tenminste 50% van de kosten zelf draagt. Indien sprake is van een financiële bijdrage (sponsoring) aan de *organisator* van de bijeenkomst gelden deze bedragen per deelnemende zorgprofessional ook, tenzij de bijdrage van de leverancier uitsluitend wordt besteed aan algemene kosten die rechtstreeks samenhangen met de organisatie van die bijeenkomst.

Het kan ook zijn dat bijeenkomsten voor zorgprofessionals worden georganiseerd door leveranciers van medische hulpmiddelen. Denk aan producttrainingen die gericht zijn op het veilig en verantwoord gebruik van medische hulpmiddelen (productgerelateerde bijeenkomsten) en bijeenkomsten die geaccrediteerd zijn. De hiervoor genoemde eisen aan de redelijkheid van de kosten en de maximumbedragen zijn ook hier van toepassing. Voor overige door leveranciers georganiseerde bijeenkomsten geldt een maximumbedrag aan gastvrijheid van € 75 per zorgprofessional met een maximum van € 375 per jaar.

De afspraken over de financiële bijdrage van de leverancier moeten schriftelijk worden vastgelegd, waarbij bij het verlenen van gastvrijheid aan een individuele zorgprofessional, ook de verplichting moet zijn opgenomen dat de werkgever/bestuur van de betreffende instelling toestemming heeft gegeven. Als een bijeenkomst met financiële ondersteuning van leveranciers tot stand komt, dient de organisator dit uitdrukkelijk in de uitnodiging/programma te vermelden.

M.i.v. 2021 worden de financiële relaties die te maken hebben met het verlenen en sponsoren van gastvrijheid bij bijeenkomsten ook in het TRZ opgenomen, met uitzondering van de eerdergenoemde categorie 'overige' bijeenkomsten.

Hieronder zijn de vier geselecteerde financiële relaties in het kader van gastvrijheid beschreven en beoordeeld. De eerste twee hebben betrekking op gastvrijheid aan een individuele zorgprofessional. In het derde en vierde voorbeeld is sprake van sponsoring van de organisator van een bijeenkomst door een leverancier van medische hulpmiddelen.

❖ **Individuele gastvrijheid bij productgerelateerde bijeenkomsten**

Melding Transparantieregister Zorg: In het Transparantieregister Zorg 2021 is een financiële

relatie ter waarde van [€ 500 – € 1.000] gemeld in de categorie *vergoeding gastvrijheid*.

Naast de vooraf door partijen ondertekende overeenkomst zijn onder meer overgelegd het programma van de bijeenkomst, facturen van vliegtickets e.d., informatie over het hotel waar overnachtingen plaatsvonden en de factuur voor de afrekening van de eigen bijdrage voor de zorgprofessional.

Uit de informatie blijkt dat het gaat om een door de leverancier georganiseerde productgerelateerde bijeenkomst, die gericht is op de toepassing door medisch specialisten van een bepaalde medische technologie in een specifiek vakgebied. De 3-daagse bijeenkomst vindt plaats in een kliniek, waar ook *hands on* sessies met apparatuur plaatsvinden. Sprekers en trainers zijn afkomstig uit meerdere landen. Uit de afrekening met de zorgprofessional volgt dat de leverancier € 500 voor zijn rekening heeft genomen ter dekking van de kosten van het vliegticket, de overnachting het hotel en een diner.

Beoordeling GMH: De GMH stelt vast dat de gastvrijheid volledig aan de voorwaarden van de GMH Code voldoet. De afspraken zijn vastgelegd in de schriftelijke overeenkomst. Er is sprake van gastvrijheid in de zin van art. 10 GMH Code (productgerelateerde bijeenkomst). Het *programma* voldoet qua opzet aan deze doelstelling en is evenwichtig qua opbouw en tijdsindeling. Er zijn geen onlogische pauzes en geen sociale of recreatieve programmaonderdelen. De *locatie* is gerechtvaardigd. Het betreft een internationale bijeenkomst, in de zin dat zowel de deelnemers als de sprekers uit meerdere landen komen. De bijeenkomst vindt plaats in een kliniek, waar kennelijk de faciliteiten voor het trainingsprogramma beschikbaar zijn. De kliniek en het hotel waar wordt overnacht zijn gelegen in de buurt van het vliegveld. De leverancier heeft € 500 van de kosten voor zijn rekening genomen, en deze hebben betrekking op een vlucht *economy class*, een hotelovernachting en een diner. De kosten zijn zonder meer als redelijk aan te merken. Bij het aangaan van de overeenkomst is een overzicht van de te verwachte kosten meegestuurd met de kanttekening dat het meerdere boven € 500 voor eigen rekening van de zorgprofessional zou komen. Achteraf heeft een afrekening plaatsgevonden op basis van de werkelijke kosten. Aan de zorgprofessional is een factuur gestuurd voor het deel van de kosten dat de € 500 te boven ging. Het totale bedrag is gemeld in het Transparantieregister Zorg.

Advies GMH: De GMH acht de financiële relatie, zoals vastgelegd in de betreffende overeenkomst, op alle punten in overeenstemming met de GMH Code.

❖ **Individuele gastvrijheid bij twee productgerelateerde bijeenkomsten**

Melding Transparantieregister Zorg: In het Transparantieregister Zorg 2021 is een financiële relatie ter waarde van [€ 500 - € 1.000] gemeld in de categorie vergoeding gastvrijheid. Op basis van de opgevraagde gegevens stelt de GMH vast dat het gaat om de vergoeding voor de kosten van deelname, reis en verblijf aan twee separate productgerelateerde bijeenkomsten door de betreffende zorgprofessional.

Tijdens de eerste bijeenkomst worden zorgprofessionals door experts getraind in het gebruik van een bepaalde medische technologie (bijeenkomst 1). De tweede bijeenkomst betreft een internationale tweedaagse training, gericht op het toepassen van een specifieke medische technologie (bijeenkomst 2). Meegestuurd zijn de programma's van de beide bijeenkomsten, een factuur voor een treinticket (bijeenkomst 1) en een vliegticket (bijeenkomst 2), een overzicht van de ten behoeve van de zorgprofessional gemaakte kosten en ook kopieën van bonnen van restaurants. Voor beide bijeenkomsten geldt dat het totale bedrag aan reis- en verblijfskosten lager is dan € 500. Er is geen overeenkomst meegestuurd.

Beoordeling GMH: Uit het feit dat er geen schriftelijke overeenkomst is meegestuurd, leidt de GMH af dat de afspraken over de gastvrijheid niet in een dergelijke overeenkomst zijn vastgelegd. Daarmee is niet voldaan aan art. 10 lid 3 GMH Code. Hierdoor kan evenmin worden vastgesteld of vastgelegd is dat de betrokken zorgprofessional deze afspraken zal melden bij de werkgever/bestuur van de instelling. Desondanks kan uit de meegestuurde documenten worden afgeleid dat de gastvrijheid voldoet aan de inhoudelijke eisen die in art. 10 GMH Code aan een productgerelateerde bijeenkomst worden gesteld. Uit het programma van zowel bijeenkomst 1 als 2 volgt dat dit geschikt voor demonstraties van de specifieke hulpmiddelen en/of het overdragen van kennis en/of vaardigheden met betrekking tot het gebruik, toepassing of onderhoud van specifieke hulpmiddelen. De opbouw en tijdsindeling van het programma is evenwichtig en uitsluitend gericht op het doel van de bijeenkomst. Beide bijeenkomsten vinden plaats in het buitenland. Gelet op de internationale aard en de achtergrond van de sprekers is dit gerechtvaardigd. Er wordt gebruik gemaakt van binnen klinieken beschikbare educatie- en onderzoeksfaciliteiten. De kosten voor gastvrijheid die de leverancier voor rekening heeft genomen zijn redelijk. Voor bijeenkomst 1 gaat het om een treinticket en een maaltijd, bij elkaar minder dan € 500. Voor bijeenkomst 2 gaat het om een vliegticket en 3 maaltijden, bij elkaar eveneens minder dan € 500. Omdat het maximum van € 500 niet is overschreden, was de zorgprofessional in beide gevallen geen eigen bijdrage verschuldigd. Dat de gastvrijheid in het Transparantieregister Zorg gemeld is, komt omdat de vergoede kosten alles bij elkaar het drempelbedrag van € 500 overstijgen.

Advies GMH: De GMH constateert dat wel aan de inhoudelijke eisen voor gastvrijheid maar niet aan de formele eis van schriftelijke vastlegging is voldaan. De GMH adviseert dringend om afspraken over gastvrijheid bij bijeenkomsten vooraf vast te leggen in een schriftelijke overeenkomst, zoals de GMH Code voorschrijft. Dit draagt bij aan de transparantie en maakt dat partijen zich over en weer voldoende bewust zijn van hun rechten/plichten en verantwoordelijkheden.

❖ **Sponsoring digitale bijeenkomst voor zorgprofessionals**

Melding Transparantieregister Zorg: In het Transparantieregister Zorg 2021 is een financiële relatie ter waarde van [€ 1.000 – € 2.000] gemeld in de categorie *sponsoring samenkomst*. Op basis van de opgevraagde gegevens stelt de GMH vast dat het gaat om de sponsoring van een eendaagse workshop voor zorgprofessionals binnen een bepaald specialisme, georganiseerd door een samenwerkingsverband van zorgprofessionals.

Vanwege Covid-19 is het programma van de jaarlijks terugkerende workshop omgezet in een digitale bijeenkomst. Dit heeft ook geleid tot aanpassingen in de begroting van de bijeenkomst en het sponsorpakket waar de leverancier voor heeft geopteerd ('brons'). In de documenten die zijn aangeleverd, waaronder een getekende sponsorovereenkomst, een door de organisator van de workshop opgestelde begroting, het programma van de workshop en de factuur voor het sponsorbedrag zijn deze wijzigingen verwerkt. Hieruit volgt onder meer dat de sponsor is aangeboden 3 medewerkers te laten deelnemen aan de online workshops, een korte promotiefilm te laten tonen tijdens de pauzes en het firmalogo te vermelden op het programma en op het scherm bij aanvang en einde van het programma, in een verslag van de evaluatie en in correspondentie tussen partijen.

Beoordeling GMH: De GMH stelt vast dat de sponsoring van de bijeenkomst aan de voorwaarden van de GMH Code voldoet. De afspraken zijn vastgelegd in een uitvoerige schriftelijke overeenkomst. Er is sprake van gastvrijheid in de zin van art. 9 GMH Code (door van de leverancier onafhankelijke derde georganiseerde bijeenkomst). De workshop is geaccrediteerd. Er is geen enkele aanwijzing dat de leverancier inhoudelijke bemoeienis met de opzet en het programma gehad zou (kunnen) hebben. Het programma van de bijeenkomst is gericht op het bevorderen van kennis en vaardigheden rond een bepaald vakgebied en is evenwichtig opgebouwd. De bijeenkomst is digitaal, dus qua locatie spelen er geen bijzonderheden. Uit de begroting volgt dat er zowel inkomsten van sponsoren zijn als inkomsten uit inschrijvingsgelden van deelnemers en een eigen bijdrage van de organiserende

partij. De begroting is dekkend en de uurtarieven die zijn opgenomen voor dienstverlening door zorgprofessionals in het kader van de organisatie van de workshop voldoen aan de maxima die de GMH Code stelt. De overeenkomst bevat een clause dat de sponsorbijdrage uitsluitend mag worden gebruikt voor de workshop en dat de organisator achteraf schriftelijk verantwoording zal afleggen over de besteding van de sponsorbijdrage en de daadwerkelijke kosten. Een eventueel surplus uit sponsorbijdragen zal naar rato aan de sponsoren worden teruggestort. Uit de eindafrekening die door het samenwerkingsverband van zorgprofessionals is toegestuurd, blijkt dat er geen surplus is en dat er daarom geen verrekening hoeft plaats te vinden.

Voor wat betreft de deelname van de medewerkers van de leverancier aan de workshop wordt opgemerkt dat de GMH Code dit toestaat, mits zij als zodanig herkenbaar zijn (art. 8 lid 6 GMH Code). De GMH neemt aan dat hieraan ook bij een digitale bijeenkomst zal zijn voldaan. Het feit dat de workshop gesponsord is moet van tevoren en tijdens de bijeenkomst worden kenbaar gemaakt. Op het programma staat vermeld "Dit event wordt mede mogelijk gemaakt door sponsoring". Uit de meegestuurde stukken blijkt dat het firmalogo op het scherm is getoond.

Advies GMH: De GMH acht de financiële relatie, zoals vastgelegd in de betreffende overeenkomst, op alle punten in overeenstemming met de GMH Code.

❖ **Sponsoring digitale bijeenkomst voor zorgprofessionals**

Melding Transparantieregister Zorg: In het Transparantieregister Zorg 2021 is een financiële relatie ter waarde van [€ 5.000 – € 7.000] gemeld in de categorie *sponsoring samenkomst*. Op basis van de opgevraagde gegevens stelt de GMH vast dat het gaat om de sponsoring van twee separate congressen voor zorgprofessionals binnen een bepaald specialisme, georganiseerd door een samenwerkingsverband van zorgprofessionals. Uit de aangeleverde documenten blijkt dat gaat om de sponsoring van een eendaags congres. Het congres vindt plaats op een bekende congreslocatie in Nederland en het sponsorbedrag is gerelateerd aan standruimte van een bepaalde omvang (bijeenkomst 1). In het tweede geval gaat het om de sponsoring van een tweedaags congres op dezelfde locatie. Ook hier is het sponsorbedrag gerelateerd aan standruimte van een bepaalde omvang (bijeenkomst 2). Op beide congressen krijgen twee medewerkers van de sponsor gratis toegang. De beide overeenkomsten die tussen de sponsor en de organisator van de bijeenkomsten zijn afgesloten, zijn meegestuurd.

Beoordeling GMH: De GMH stelt vast dat sprake van gastvrijheid in de zin van art. 9 GMH Code (door van de leverancier onafhankelijke derde georganiseerde bijeenkomst). De

afspraken zijn vastgelegd in twee afzonderlijke schriftelijke overeenkomsten. Hieruit volgt dat de leverancier geen enkele inhoud op de opzet of inhoud van het programma heeft. Het programma van de beide bijeenkomsten zelf is niet meegestuurd. Hierdoor kan de GMH niet vaststellen of het qua opbouw en inhoud evenwichtig en redelijk is. Gelet op de status van de congressen en de organiserende partij wil de GMH aannemen dat het programma gericht is op het bevorderen van kennis en/of vaardigheden verband houdend met (de verbetering van) de gezondheidszorg en/of medische vooruitgang, en van een voldoende inhoudelijk niveau is, en dat het programma overigens ook geen elementen bevat die niet mogen worden gesponsord, zoals recreatieve of sociale onderdelen.

De bijeenkomsten vinden plaats op een landelijk bekend congrescentrum en daarmee is de locatie gerechtvaardigd, zowel wat faciliteiten als wat geografische ligging betreft. Qua kosten beschikt de GMH alleen over de hoogte van de sponsorbijdragen, die voor beide congressen zijn toegezegd en klaarblijkelijk ook betaald. Een begroting en eindafrekening zijn niet meegestuurd. Uit de overeenkomsten blijkt ook niet of deze door de organisator beschikbaar zijn gesteld. Hierdoor kan niet worden vastgesteld dat de door de sponsor ter beschikking gestelde bedragen uitsluitend aan algemene kosten die rechtstreeks samenhangen met de organisatie van de bijeenkomst zijn besteed. De overeenkomsten vermelden hierover niets. De overeenkomsten bevatten een verplichting over een eindafrekening en/of teruggave van een eventueel surplus, doch uitsluitend voor de situatie dat de bijeenkomst niet doorgaat in de beoogde vorm.

De overeenkomsten bevatten een aantal uitgebreide bepalingen met de strekking dat partijen zullen handelen volgens de regels en normen uit de wetgeving en zelfregulering.

Advies GMH: De GMH acht de financiële relatie, zoals vastgelegd in de overeenkomsten, op alle punten in overeenstemming met de GMH Code. Wel wijst de GMH op het belang van de beschikbaarheid van een begroting vooraf en een daadwerkelijke verantwoording achteraf (zie ook Advies 22.01).

B. Dienstverlening door zorgprofessionals

Zorgprofessionals kunnen diensten verrichten in opdracht van leveranciers van medische hulpmiddelen en mogen daarvoor een vergoeding ontvangen. De GMH Code staat dat toe onder de volgende voorwaarden (art. 13 en 14 GMH Code):

- de dienst heeft een legitiem doel dat van betekenis is voor de leverancier;

- de keuze voor de dienstverlener is gebaseerd op diens kwalificaties en expertise in relatie tot de gevraagde dienst;
- de vergoeding voor de dienst staat in redelijke verhouding tot de verrichte diensten. Daarbij hanteert de GMH maximum uurtarieven die als redelijk worden beschouwd en die in overleg met IGJ zijn vastgesteld. Deze uurtarieven verschillen per categorie zorgprofessionals. Zo was het maximum uurtarief voor bijv. een hoogleraar in 2021 € 200 en voor een medisch specialist € 140;
- de afspraken over de dienstverlening zijn vooraf vastgelegd in een schriftelijke overeenkomst waarin de inhoud, aard, duur en omvang van de dienst helder zijn omschreven, het honorarium en eventuele onkostenvergoeding zijn gedefinieerd, bepaald is waar, wanneer en gedurende hoeveel uren de diensten worden verricht en de verplichting is opgenomen dat de dienstverlener toestemming heeft van zijn werkgever/bestuur van de zorginstelling waar hij/zij werkt;
- in de overeenkomst wordt bepaald hoe de openbaarmaking in het Transparantieregister Zorg plaatsvindt.

Hieronder zijn de twee geselecteerde dienstverleningsrelaties beschreven en beoordeeld.

❖ **Consultancy overeenkomst met hoogleraar**

Melding Transparantieregister Zorg: In het Transparantieregister Zorg 2021 is een financiële relatie ter waarde van [€ 500 – € 1.000] gemeld in de categorie dienstverlening honorarium. Op basis van de opgevraagde gegevens stelt de GMH vast dat het gaat om dienstverlening door een hoogleraar, werkzaam bij een universitair medisch centrum. De dienstverlening is niet gemeld onder de naam van deze hoogleraar, maar onder de naam van de consultancy B.V. van de hoogleraar.

In de dienstverleningsovereenkomst is uitsluitend een algemene omschrijving van de te verlenen diensten opgenomen. Het betreft een aanstelling als consultant, die zal optreden tijdens bijeenkomsten en workshops en in algemene zin advies zal geven over (de toepassing van medische technologie binnen) een bepaald vakgebied. Het overeengekomen uurtarief bedraagt € 200. De consultant wordt geacht zijn uren bij te houden en werkzaamheden te specificeren. Uit de meegestuurde toelichting blijkt dat melding in het Transparantieregister Zorg betrekking heeft op het optreden als expert en moderator tijdens een door de leverancier georganiseerde bijeenkomst voor *key opinion leaders*.

Beoordeling GMH: In de dienstverleningsovereenkomst is de inhoud, aard, duur en omvang te algemeen en daarmee onvoldoende helder omschreven. Daarmee kan op voorhand onvoldoende worden vastgesteld of sprake is van een redelijke vergoeding voor de te verrichten diensten. Uit de meegestuurde factuur blijkt overigens dat dat wel het geval is. De factuur beschrijft de datum en het onderwerp van de bijeenkomst voor *key opinion leaders* en het in rekening gebrachte aantal uren lijkt ook zonder nadere informatie redelijk, terwijl het overeengekomen uurtarief voldoet aan de maxima van de GMH. Er zijn geen reiskosten of andere kosten gedeclareerd.

De melding in het Transparantieregister Zorg is gedaan op naam van de rechtspersoon waar de hoogleraar aan verbonden is. Dat is niet correct: in het kader van transparantie is het van belang dat het honorarium dat de zorgprofessional ontvangt of aan hem of haar kan worden toegerekend, op naam van die zorgprofessional wordt gemeld, ook al wordt er, zoals in dit geval, gecontracteerd met een rechtspersoon.

Advies GMH: er is sprake van een redelijke vergoeding voor dienstverlening, in dat opzicht wordt aan de GMH Code voldaan. De GMH adviseert wel in de overeenkomst zelf dan wel in de bijlage daarbij een duidelijke omschrijving van de inhoud, aard, duur en omvang van de dienst op te nemen. Ook dient de melding bij het Transparantieregister Zorg op naam te worden gedaan van de zorgprofessional die de diensten verricht dan wel aan wie deze kunnen worden toegerekend.

❖ Diverse dienstverleningsovereenkomsten met zorgprofessional

Melding Transparantieregister Zorg: In het Transparantieregister Zorg 2021 is een financiële relatie ter waarde van [€ 10.000 – € 15.000] gemeld in de categorie dienstverlening honorarium. Op basis van de opgevraagde gegevens stelt de GMH vast dat het gaat om dienstverlening door een medisch specialist. Het betreft 3 separate dienstverleningsovereenkomsten. Eén van deze overeenkomsten heeft betrekking op in 2020 verrichte, maar in 2021 gedeclareerde werkzaamheden. De andere twee overeenkomsten betreffen diensten verricht (en gedeclareerd) in 2021.

Het doel en de aard van de diensten zijn in de overeenkomsten in algemene zin beschreven. Uit de overige aangeleverde interne documenten en de ingediende facturen volgt een nadere en heldere uitwerking, waarbij tevens is beargumenteerd waarom de betreffende zorgprofessional voor deze diensten is geselecteerd. In hoofdlijnen gaat het om de ontwikkeling van trainingsmodules/materialen (overeenkomst 1 en 2) en het geven van

presentaties en deelname aan een paneldiscussie tijdens een virtueel internationaal congres (overeenkomst 3). Het overeengekomen uurtarief is € 140. In de overeenkomsten is een maximum aantal te declareren uren vastgelegd. Uit de facturen blijkt dat het werkelijk gewerkte aantal uren tegen het overeengekomen uurtarief in rekening is gebracht. Er is geen sprake van de vergoeding van (on)kosten.

Beoordeling GMH: De dienstverlening voldoet inhoudelijk aan de in de GMH Code gestelde voorwaarden. De dienst is van betekenis voor de leverancier en de keuze voor de zorgprofessional is gebaseerd op diens kwalificaties en expertise. De afspraken zijn vastgelegd in een Engelstalige overeenkomst. Hierdoor komen een aantal specifiek voor Nederland geldende voorwaarden niet helemaal goed tot hun recht. Art. 14 GMH Code schrijft voor dat de inhoud, aard, duur en omvang van de dienst en het daarmee te bereiken resultaat in de overeenkomst moeten zijn vastgelegd. In de Engelstalige overeenkomst gebeurt dit slechts in algemene zin. Uit de interne stukken m.b.t. goedkeuring en betaling blijkt dat dit wel degelijk veel meer specifiek is bepaald. Het overeengekomen uurtarief voldoet aan de door de GMH gestelde maxima en ook het aantal gedeclareerde uren blijft binnen de vooraf door de leverancier vastgestelde (op het oog aannemelijke) maxima. Verwijzingen naar specifiek voor Nederland geldende voorwaarden (zoals publicatie in het TRZ en het verkrijgen van toestemming van de werkgever/raad van bestuur) ontbreken.

Advies GMH: De vergoeding voor dienstverlening is redelijk en partijen hebben hun afspraken schriftelijk vastgelegd. Daarmee voldoet de dienstverlening aan de belangrijkste voorwaarden van de GMH Code. Verbetering valt te behalen door inhoud, aard, duur en omvang van de diensten (die nu alleen uit de achterliggende stukken blijken) ook als zodanig in de overeenkomst zelf te vermelden. Verder adviseert de GMH de dienstverleningsovereenkomsten voortaan afzonderlijk te melden bij het Transparantieregister Zorg (in plaats van drie overeenkomsten cumulatief, zoals thans het geval was).

C. Sponsoring van zorginstellingen en samenwerkingsverbanden van zorgprofessionals

Leveranciers van medisch hulpmiddelen kunnen bijdragen aan zorggerelateerde projecten en activiteiten van zorginstellingen en samenwerkingsverbanden van beroepsbeoefenaren.

Volgens de GMH Code is sponsoring van projecten toegestaan (art. 15 GMH Code), mits:

- de sponsoring gebeurt aan een zorginstelling of samenwerkingsverband van zorgprofessionals;

- de sponsoring betrekking heeft op het ondersteunen van onafhankelijk medisch onderzoek, het bevorderen van de medische wetenschap en/of de verbetering van zorg aan patiënten of het stimuleren en bevorderen van scholing of voorlichting ten doel heeft;
- het doel niet gerelateerd is aan de aanschaf, het gebruik, het toepassen of aanbevelen van producten van de sponsor;
- de afspraken helder en vooraf zijn vastgelegd in een schriftelijke overeenkomst, waarin onder meer de verplichting is opgenomen dat de werkgever/bestuur van de betreffende zorginstelling toestemming heeft gegeven;
- de sponsoring de onafhankelijkheid niet aantast en niet leidt tot ongewenste beïnvloeding van keuzes.

In aanvulling op deze algemene eisen gelden voor specifieke vormen van sponsoring (studiebeurzen en onderzoek) nog een aantal specifieke eisen, zoals een begroting vooraf en een verantwoording achteraf.

Hieronder zijn de twee geselecteerde sponsorrelaties beschreven en beoordeeld.

❖ Sponsoring fellowships

Melding Transparantieregister Zorg: In het Transparantieregister Zorg 2021 is een financiële relatie ter waarde van [€100.000 – € 200.000] gemeld in de categorie *sponsoring project*. Op basis van de opgevraagde gegevens stelt de GMH vast dat het gaat drie separate, meerjarige overeenkomsten die tussen een leverancier en een zorginstelling zijn afgesloten. Betaling van de toegezegde sponsorbijdrage geschiedt in termijnen. Het in het Transparantieregister Zorg gemelde bedrag betreft het totaal van de termijnbetalingen van de drie sponsorovereenkomsten in 2021.

De drie overeenkomsten worden aangeduid als *educational grant agreements*. Ze hebben allemaal betrekking op wat in de contracten wordt omschreven als *fellowships*. In essentie komt het er op neer dat de leverancier een bedrag beschikbaar stelt dat door de zorginstelling wordt aangewend voor een educatieprogramma van (per overeenkomst) 2 *fellows*. De opbouw, doelstellingen en het trainingsprogramma dat de fellows zullen doorlopen is (per overeenkomst) beschreven in de sponsoraanvraag en sluiten aan bij eisen van het curriculum van de betreffende beroepsgroep. Het programma richt zich telkens op een specifiek subspecialisme binnen het vakgebied. In de overeenkomsten is bepaald dat de zorginstelling onafhankelijk beslist voor welke individuele zorgprofessionals het sponsorbedrag zal worden aangewend. De leverancier heeft hierop geen enkele invloed. Bedongen is dat de sponsorbijdrage uitsluitend mag worden gebruikt voor betalingen in

overeenstemming met de overeenkomst. Op meerdere plaatsen is vastgelegd dat de sponsoring niet gerelateerd is aan de aanschaf van producten dan wel tot doel heeft de (toekomstige) aanschaf of aanbevelingen tot het gebruik van producten van de leverancier te beïnvloeden.

Bij de sponsoraanvraag is een zeer globale begroting overlegd, waarin de totale kosten van een *fellowship* op hoofdpunten zijn gespecificeerd. Hieruit kan worden opgemaakt dat de sponsorbijdrage een deel van deze (begrote) kosten dekt. Per overeenkomst is een factuur overlegd, waarin de in deelbetaling die in 2021 is gedaan, is gepreciseerd. Deze bedragen komen overeen met het bepaalde in de overeenkomst. De gesponsorde is gehouden een administratie bij te houden en verantwoording af te leggen over de besteding van de sponsorbijdrage en zal na afloop een rapportage uitbrengen aan de leverancier. Verantwoording gebeurt d.m.v. het aanleveren van een voortgangsrapportage van de ontwikkeling van de *fellows*. Op basis hiervan bepaalt de leverancier of de *fellows* voldoende voortgang boeken. Volgens de toelichting van de leverancier op deze relatie is tot dusverre geen gebruik gemaakt van de in de overeenkomsten vastgelegde mogelijkheid om achteraf of bij eventuele audits relevante stukken op te vragen bij de zorginstelling.

Beoordeling GMH: De GMH is van oordeel dat deze sponsorrelatie in essentie aan de eisen van de relevante bepalingen uit de GMH Code (art. 15 en 16) voldoet. Er zijn schriftelijke overeenkomsten die betrekking hebben op een in het kader van de GMH Code gelegitimeerd doel, nl. het stimuleren en bevorderen van scholing en van de medische wetenschap/het verbeteren van patiëntenzorg. Aan het sponsorverzoek ligt een globale begroting ten grondslag die onafhankelijk is van het gebruik van producten van de leverancier. In de overeenkomsten zijn de rechten en verplichtingen van beide partijen vastgelegd.

In de overeenkomsten is op een aantal plaatsen benadrukt dat de bijdrage niet wordt gegeven uit commerciële intenties, bijv. in ruil voor directe of indirecte toezeggingen of afspraken over toekomstige voorkeuren voor producten van de leverancier. De stukken geven geen aanleiding te veronderstellen dat de onafhankelijkheid, betrouwbaarheid en/of geloofwaardigheid van (een van de) partijen in het geding zouden kunnen zijn.

Er is geen bemoeienis van de leverancier met de keuze van de zorgprofessionals die aan het *fellowship* programma zullen deelnemen dan wel aan de inhoud van het programma en de bijdrage wordt aan de zorginstelling betaald. Daarmee is voldaan aan art. 16 GMH Code.

Voorts bevat de overeenkomsten alle bepalingen die in het kader van dergelijke overeenkomsten voor de hand liggen, zoals over aansprakelijkheid. In de overeenkomsten wordt in algemene zin verwezen naar de toepasselijkheid van de MedTech Europe Code of Conduct, maar niet naar de regels van de

GMH. Een bepaling over de specifieke voor Nederland geldende openbaarmaking in het Transparantieregister Zorg ontbreekt, evenals een bepaling inzake de toestemming van het bestuur van de instelling. Partijen hebben echter deze financiële relatie wel gemeld en zijn ook bereid geweest de onderliggende stukken met de GMH te delen in het kader van deze analyse.

Advies GMH: De relatie voldoet inhoudelijk aan de eisen uit de GMH code. De GMH adviseert wel om ook in Engelstalige contracten (die kennelijk in een internationale context zijn opgesteld) aandacht te besteden aan de Nederlandse wetgeving en zelfregulering. In Nederland geldt immers een aantal eisen die niet vanzelfsprekend ook in andere landen gelden, zoals de vereiste toestemming van het bestuur van de instelling. Het is in dit geval niet duidelijk of deze is gevraagd en verkregen. Ook mist de GMH duidelijke afspraken over de melding in het Transparantieregister Zorg. Voorts adviseert de GMH de iedere overeenkomst als een separate financiële relatie te melden in plaats van als een 'cumulatieve' relatie. Dit zal bijdragen aan de beoogde transparantie.

❖ Sponsoring wetenschappelijk onderzoek

Melding Transparantieregister Zorg: In het Transparantieregister Zorg 2021 staat een relatie vermeld tussen een leverancier en een aan een zorginstelling verbonden rechtspersoon, een samenwerkingsverband van medisch specialisten met het kenmerk sponsoring project en een bedrag van [€20.000 en € 40.000]. Uit de achterliggende stukken blijkt het te gaan om een financiële bijdrage aan een wetenschappelijk onderzoek.

Beoordeling GMH: Het betreft een sponsoraanvraag van een aan een zorginstelling verbonden onderzoekscentrum voor een financiële bijdrage voor wetenschappelijk onderzoek naar de effecten van de toepassing van bepaalde technologieën in een specifiek vakgebied. Daarop zijn de art. 15 en 17 GMH Code van toepassing. De samenvatting van het doel en de opzet van het onderzoek is bijgesloten; de leverancier heeft aangegeven dat zij als sponsor beschikt ook over het volledige onderzoeksprotocol.

De belangrijkste rechten en plichten van partijen zijn zeer summier vastgelegd in afzonderlijke documenten. De sponsoring betreft een vierjarig onderzoek dat uit meerdere fasen bestaat. In de sponsoraanvraag wordt gesteld dat het sponsorbedrag de totale kosten van het onderzoeksonderdeel dekt. Er is echter geen begroting bijgesloten. Ook ontbreken de afspraken over de verantwoording van de besteding van de financiële bijdrage achteraf (zie art. 15 lid 2 onder c GMH Code). Uit de stukken blijkt dat het onderzoek gestart werd en dat volgens de melding de volledige betaling van het sponsorbedrag in 2021 heeft plaatsgevonden. Door de onderzoekers zijn een abstract met de resultaten en een concept voor wetenschappelijke publicatie aangeleverd.

Advies GMH: Er is geen aanleiding om te veronderstellen dat met de aanleiding, inhoud en doel van dit onderzoek iets mis is, maar bij gebreke van een heldere overeenkomst, een begroting en aan eindverantwoording van de besteding van de sponsorgelden, is dat niet te controleren. De GMH adviseert om de afspraken in één overeenkomst vast te leggen. Ook dient aandacht te worden besteed aan de onderbouwing van het sponsorverzoek en de verantwoordingsplicht. Dit is nodig om vooraf te beoordelen of deze relatie überhaupt wel kan worden aangegaan en achteraf, of de bedragen volledig en in overeenstemming met de overeenkomst zijn besteed.